

Згаданы цэнтр адзначыў у снежні 25-годдзе. З 2016-га ім кіруе Вольга Антоненка, колішні начальнік упраўлення культуры Гомельскага аблвыканкама. Менавіта пры Вользе Віталёўне цэнтр пашырыў свае паўнамоцтвы і стаў каардынаваць не толькі працу з нацыянальна-культурнымі суполкамі нашай краіны, з беларусамі замежжа, але і заняўся метадычным забеспячэннем клубных устаноў Беларусі. Гаворка ў інтэрв'ю пра гэтыя і іншыя змены ў дзейнасці ўнікальнай установы.

Яўген РАГІН

— У суседніх краінах ёсць аналагі нашаму цэнтру?

— Ёсць. У Расіі, да прыкладу, існуюць дамы ці цэнтры нацыянальных культур. Летась адзін з кіраўнікоў такой установы ў Казані распавёў, што месціцца яна ў асобным будынку з цудоўнай канцэртнай залай. Своеасаблівы дом сяброўства для ўсіх нацыянальных аб'яднанняў.

— У вас пакуль такога будынка няма.

— Плошчы арандуем. 25 гадоў таму цэнтр увагоўле меў адно памяшканне ў Палацы культуры ветэранаў. Потым установа перабралася на вуліцу Фрунзе. Там ужо два кабінеты было. Цяпер мы маем частку памяшканняў (12 кабінетаў) актавую залу (180 месцаў) на Чычэрына, 19. Зрабілі якасны рамонт. З 2016 года пастаянна займаемся пашырэннем нашых плошчаў, бо ахвотных нас наведваць вельмі шмат. Добрае сяброўства ў нас з саветам ветэранаў, з таварыствамі інвалідаў, з Беларускім цэнтрам духоўнага адраджэння Храма-помніка ў гонар Усіх Святых. Натуральна, асноўныя наведвальнікі — прадстаўнікі нашых нацыянальных дыяспар.

— Што прапановіце гэтым ахвотным?

— Моўныя курсы, заняткі па харэаграфіі, вакалу, па дэкаратыўна-прыкладным мастацтве. Канцэрты, літаратурныя вечары і чытанні, абрадавыя дзеі (малдаўскі "Марцішор", "Сабантуй" у татараў і башкіраў), усё — бясплатна. Кіраўнікі нашых мастацкіх калектываў маюць асноўную працу, але і ў нас атрымліваюць заробак па сумяшчальніцтве. Як інакш, бо многім гуртам цэнтру больш чым па дваццаць гадоў. Час мінае, склад мяняецца, а ансамбль застаецца. У такой пераемнасці — вялікая карысць. Армянскі фальклорны калектыв ужо адзначыў гэты юбілей, а карэйскі — толькі збіраецца. Для вялікіх канцэртаў арандуем вялікія залы. 25-годдзе цэнтру адзначалі, напрыклад, у канферэнц-зале Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, дзе хапіла месца і для мастацкай выставы... Самае галоўнае, па вялікім рахунку, што ўсё мы — разам. У Беларусі пражывае 141 нацыянальнасць. Не ўсе яны маюць сваё грамадскае аб'яднанне. Але мы рады кожнаму і гатовы разглядаць любую творчую прапанову. Ёсць у Беларусі таварыства "Сябры Паўночнай Карэі". Яны таксама нашы наведвальнікі. Пазалетаў малдаўская дыяспара сустракалася ў нас з прэзідэнтам Малдовы Ігарам Далонам. Ён вельмі ўважліва выслухаў усе пытанні і пажаданні. Нядаўна быў віцэ-прэм'ер Татарстана Равіль Зарыпаў. Любяць наведваць цэнтр кітайцы...

— Пры вас, Вольга Віталёўна, цэнтр заняўся выдавецкай справай. "К" пісала ў свой час пра цудоўную

Цэнтр, які заўжды ў цэнтры падзей

Дырэктар Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур Вольга АНТОНЕНКА распавядае "К" пра таямніцы аўсянага кіселя і пра тое, што беларусы — ніяк не рахманыя...

Вольга Антоненка (у цэнтры) з моладдзю ў касцюмах беларускай шляхты.

манаграфію "Творчыя калектывы беларусаў замежжа". Падчас юбілейных святкаванняў установы прэзентавалася кніга "Наш цэнтр. Наша гісторыя. Наша будучыня", прысвечаная 80-годдзю абласных метадычных цэнтраў. Выйшлі нотныя зборнікі для танцораў і спевакоў. Аўтар аднаго з іх — Міхась Дрынеўскі. Некалькі слоў пра гэтую дзейнасць.

— Мы гатовы выдаваць беларускіх аўтараў. Але будучае выданне павінна прайсці конкурсны адбор. Навукова-метадычная рада разглядае матэрыял і дае прафесійную ацэнку, у адпаведнасці з якой і выносіцца вердыкт на рэдактуру і падрыхтоўку да друку.

— Наколькі ведаю, да 2016 года цэнтр такія дапаможнікі не выпускаў...

— Так.

— Згадаем Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур у Гродне. Таксама ваша парафія. І якраз яна на постсавецкай прасторы не мае аналагаў па маштабах.

— Сапраўды, гэта глабальнае мерапрыемства з адборачнымі турамі па ўсёй краіне і з вельмі сур'ёзнай падрыхтоўкай... Не, у іншых краінах ёсць святы нацыянальных культур. Але яны адналітэльныя. Нашы калектывы бываюць на такіх фестывалях у Літве, Польшчы, Расіі. Штосьці падобнае мы ладзім разам з Мінскім гарвыканкам у Верхнім горадзе. Фестываль у Гродне дае нацыянальную панараму не аднаго горада, а ўсёй рэспублікі, ён доўжыцца не адзін дзень, а два (а ў 2018 годзе — увогуле — тры дні), колькасць нацыянальных падвораў уражвае і кожны раз прыцягвае ўсё больш замежных турыстаў. Натуральна, дапамагае тут і бізэсавы рэжым. Штогод разам з работнікамі культуры Гродна стараемся ўнесці ў фест штосьці новае. Выдадзена кніга фестывальнай хронікі з моманту зараджэння мерапрыемства. Цяпер рыхтуецца зборнік, што распавядзе пра кожную з нашых дыяспар... Безумоўна, ёсць нюансы, звязаныя з фінансаваннем.

раўніцтва, Міністэрства культуры, Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, нашы пасольствы лістамі з просьбамі, тэлефануе. Словам, усяляк даводзіць сваю патрэбнасць.

— Так што беларусы — не рахманыя?

— Не. У Аргенціне існуе калектыв, які мы яшчэ ў 2016-м віншавалі з 75-годдзем. Цудоўны калектыв! Па

Метадычныя дапаможнікі цэнтру.

просьбе пасольства Беларусі ў гэтай краіне ў красавіку мы будзем накіроўваць туды двух харэографію (мужчыну і жанчыну), спецыялістаў па беларускіх танцах. Замежнікі вельмі сур'ёзна паставіліся да пытання: мужчына будзе працаваць з мужчынамі-танцорамі, жанчына — з жанчынамі. Запатрабаваныя і тыя стажыроўкі, што ладзяцца ў цэнтры. Мы адмовіліся ад дапамогі Інстытута культуры Беларусі, бо ўсё (у тым ліку і стажыроўкі) павінна знаходзіцца ў адных руках. Такім чынам пачалі арганізоўваць не адну, а дзве стажыроўкі ў год. Прыцягнулі да справы Універсітэт культуры, Акадэмію навук, Музей архітэктуры і побыту. З майстрамі працуе Яўген Сахута. Выезды ў глыбінку — абавязковыя. Інакш як яшчэ ім патлумачыць на справе, як варыцца аўсяны кісель ці гатуецца драпік. Замежнікі з вясковымі бабуркамі, з мясцовымі калектывамі і танцуюць, і співаюць. Вялікая карысць ад такіх стасункаў у натуральных умовах. А ў матулінай мове нашы госці проста з галавой патанаюць. Да слёз даходзіць. Вось такая раскоша беларускіх зносін. Зрэшты, такое ж стаўленне да сваіх караней і ў прадстаўнікоў нацыянальных арганізацый Беларусі. Займаецца іх пытаннімі і на палову дня становіцца, умоўна кажучы, ромам ці эстонцам.

— Па-мойму, такім чынам і павінен маштавацца імідж Беларусі ў свеце.

— А беларусаў вельмі любяць. За адкрытасць, дабрыню, за гатоўнасць прыйсці на дапамогу.

— Два маштабныя фестывалі, стажыроўкі і праца з нацыянальна-культурнымі аб'яднаннямі... Ужо гэтага было б дастаткова для функцыянальных абавязкаў цэнтру. Але ж вы займаецеся яшчэ і метадкай клубнай дзейнасці. Ці сталі вы рэспубліканскім метадычным цэнтрам?

— Думаю, што так. Прынамсі, адмаўляцца ад гэтага кірунку працы не

сталі, бо нам дадалі адзнак, і прыйшлі людзі прафесійна апантаныя. Створаны два аддзелы: метадычнага забеспячэння і народнай творчасці. І шмат зроблена за апошнія гады. Пра нашы выданні гаворка ўжо была. Але мы яшчэ паспелі правесці пяць рэспубліканскіх семінараў для клубных работнікаў з выездам у вобласці. Пры гэтым можна і штосьці новае ўбачыць, і штосьці абмеркаваць і пра штосьці паспрачацца. Таму семінары такія запатрабаваныя.

— Я ў гэтым на ўласным вопыце пераконваюся. Усё так імкліва развіваецца ў раёнах, што адсачыць не паспяваеш. Калі б не семінары, шмат бы чаго не пабачыў. У першую чаргу, маю на ўвазе музейны падворак і хату ў вёсцы Чабатовічы Буда-Кашалёўскага раёна... Як вы ўзаемадзейнічаеце з Рэспубліканскім саветам дырэктараў абласных метадычных цэнтраў, якім кіруе Алег Хмялюкоў?

Савет актыўны ўдзельнік згаданых семінараў. І менавіта ў Магілёўскім абласным метадычным цэнтры мы ладзілі пазалетаў семінар па дзейнасці аматарскіх тэатральных калектываў... Нам дзельціх няма чаго. Раімся, дапамагем адзін аднаму. Але аналітыку збіраем мы. І нашы рэкамендацыі былі прыняты пасля пасяджэння калегіі Міністэрства культуры па развіцці Аршанскага раёна. Абласны метадычны цэнтр павінен найперш займацца развіццём культуры сяла.

— Пытанне ў працяг тэмы. Храніцца не стае рэспубліканскіх конкурсаў для клубных работнікаў СДК і СК, кіраўнікоў аўтаклубаў. Што мяркуеце рабіць у далейшым плане?

Усё правільна: клубныя работнікі на перадавой...

— А бібліятэкары, лічу, пачалі іх абыходзіць у выдумцы і арыгінальнасці...

— Ёсць такое. Але лепшыя клубныя ўстановы заўжды заахвочваюцца на ўзроўні вобласці, раёна. Стымул ёсць. Іншая справа, што ёсць ноч музей, ноч бібліятэкі, ночы клуба няма. Адакладней — усе выхадныя ночы клубы.

— Яны проста не навучыліся сябе піярыць... Вольга Віталёўна, калі ў далёкую перспектыву глядзецца, ці ж не патрэбны вам асобны будынак, дзе і зала была б шыкоўная, і, мабыць, музей народнага мастацтва, пра які даўно марыў Яўген Сахута, знаходзіцца? Вы ж умацаваннем іміджу краіны займаецеся, народнай культурнай палітыкай, у тым ліку і за мяжой. Вам і выдавецтва сваё не пашкодзіла б.

— Канешне, такая перспектыва — вельмі жаданая. Але пакуль абыходзімся тым, што ёсць. Чакаем, да прыкладу, калі вызваліцца чарговае памяшканне. Мяркуем стварыць там мастацкую галерэю. Дарэчы, у нас вельмі шмат міжнародных праектаў. Цыганская дыяспара і адзін з нямецкіх фондаў збіраюцца рэалізаваць адзін з іх пад назовам "Генацыд ромаў у гады Вялікай Айчыннай вайны". Экспазіцыю мяркуем адкрыць у Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

— Еўрасаюз дапамагае грашыма?

— Ды не. Я ўжо казала, што дыяспары больш працуюць з пасольствамі. Напрыклад, пасольства ФРГ вельмі дапамагае. Пры яго ўдзеле пазалетаў быў адкрыты памяtnы знак на месцы нямецкай кірхі ў Лютаранскім скверы на сталічнай вуліцы Карла Лібкнехта. У рамках Дзяржаўнай праграмы ідзе фінансаванне, мы яго да капейчыны асвойваем, у тым ліку — і на пашыў нацыянальных касцюмаў, і на выданне метадычных дапаможнікаў.